Y Rhaglen Ymchwil Addysgu a Dysgu (TLRP) yng Nghymru

Cynhwysiant Cymdeithasol

Gan Dave Adamson, Prifysgol Morgannwg; Sue M.B. Davies, Coleg Prifysgol y Drindod; Anita Pilgrim, Prifysgol Morgannwg; Tracy Thomas, Coleg Prifysgol y Drindod

Mae'r adolygiad hwn o'r Rhaglen Ymchwil Addysgu a Dysgu (TLRP) yn ystyried tystiolaeth am y ffordd o wella perfformiad addysgol y rhannau o'r boblogaeth sydd o dan yr anfantais fwyaf. Ymhlith y rhain mae'r rhai o gefndiroedd economaidd-gymdeithasol is neu gymunedau lleiafrifoedd ethnig, y rhai ag anableddau, a hunaniaethau eraill sydd o dan anfantais yn y system addysg ar hyn o bryd.

O'r adolygiad o brosiectau'r TLRP, rydym wedi nodi tair thema allweddol ar gyfer polisi ac arfer yng Nghymru: Model addysg amgylchedd cyfan, Yr ymarferydd cynhwysol, a Yr angen am waith amlasiantaeth.

Y Fframwaith Effeithiolrwydd Ysgolion wedi'i Ail-lunio

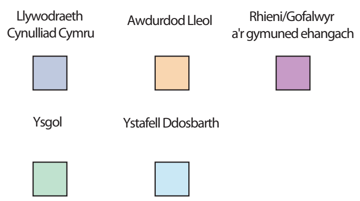

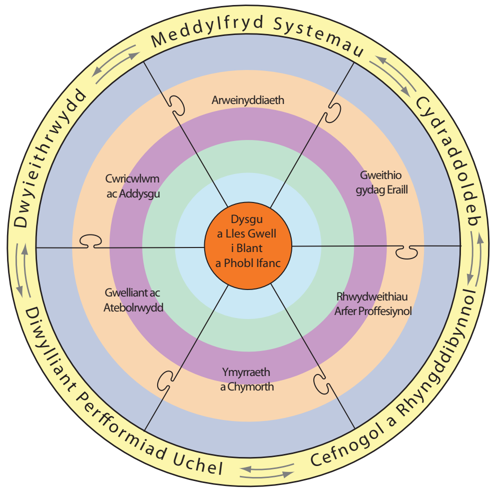

Tystiolaeth y TLRP

Llythrennedd Dwyieithog ar gyfer Dysgu mewn Addysg Bellach www.tlrp.org/proj/martin-jones.html
Dysgu Cymunedol mewn Colegau AB www.tlrp.org/proj/phase111/gallacher.htm
Prosiect Dysgu Cydradd: Hwyluso Ymgysylltiad Athrawon ag Arfer Mwy Cynhwysol www.tlrp.org/proj/smbdavies.html
Cyfnewid Gwybodaeth rhwng y Cartref a'r Ysgol a Thrawsnewid Addysg Gynradd www.tlrp.org/proj/phase111/phase2e.htmlducation
Y Rhaglen Hunaniaeth a Dysgu www.tlrp.org/proj/phase111/ILP.html
Dysgu mewn Gwaith Rhyngasiantaeth ac ar ei Gyfer www.tlrp.org/proj/phase111/daniels.htm
Bywydau Dysgu: Dysgu, Hunaniaeth a Gweithredu yng nghwrs Bywyd www.tlrp.org/proj/phase111/biesta.htm
Pwysigrwydd Hanesyddol, Gwleidyddol ac Addysgol Llais y Dysgwr www.tlrp.org/proj/phase1/phase1esept.html
Deall a Datblygu Arferion Cynhwysol mewn Ysgolion www.tlrp.org/proj/phase1/phase1asept.html

Rhwydwaith Ymchwil Addysg Cymru
Welsh Education Research Network
T·L·R·P Teaching & Learning Research Programme
E·S·R·C Economic & Social Research Council
Llywodraeth Cynulliad Cymru
Welsh Assembly Government

Model addysg amgylchedd cyfan	Syniadau allweddol	Goblygiadau ar gyfer y Fframwaith Effeithiolrwydd Ysgolion
Y cysylltiad hanfodol rhwng y cartref a'r ysgol	Gall y cwricwlwm a phrosesau asesu greu tensiynau diwylliannol.	Er mwyn nodi natur ganolog y rhyngweithio hwn, gall y Fframwaith Effeithiolrwydd Ysgolion gael ei ail-lunio. Mae cylch ychwanegol yn dangos dimensiwn critigol y teulu a'r gymuned ochr yn ochr â'r asiantaethau proffesiynol sydd oll yn effeithio ar ganlyniadau addysgol.
Yr angen am ffin llai pendant rhwng yr ysgol neu'r coleg a'r gymuned	Dylid ystyried prosesau'r teulu a'r gymuned yn ased i'r ysgol a'r coleg.	Mae'n hanfodol cyflwyno gwybodaeth ac arferion diwylliannol y gymuned i fywyd yr ysgol/coleg fel eu bod yn gwella'r cwricwlwm a ddarperir ac yn ennyn diddordeb y rhai a all fod yn wynebu allgáu.
Tensiynau diwylliannol a gaiff eu creu gan y cwricwlwm a gweithdrefnau asesu	Gall polisïau cenedlaethol o ran profi a chodi safonau wrthdaro â'r broses o ddatblygu arferion cynhwysiant lleol.	Mae'n rhaid i addysg sy'n hyrwyddo cynhwysiant ddathlu amrywiaeth; bod â chwricwla eang sy'n meithrin sgiliau bywyd; osgoi gorddibyniaeth ar asesu cyfunol; a darparu rhaglenni addysgol sydd bob amser yn diwallu anghenion y sectorau mewn cymdeithas sydd fwyaf difreintiedig.

Yr ymarferydd cynhwysol	Syniadau allweddol	Goblygiadau ar gyfer y Fframwaith Effeithiolrwydd Ysgolion (Rhwydweithiau Arfer Proffesiynol)
Arfer myfyriol	Er mwyn datblygu arferion cynhwysol, mae angen i ymarferwyr fyfyrio ar ragdybiaethau, barn, rheolau a dulliau a gymerir yn ganiataol a'u herio.	Mae'n rhaid i'r broses o fyfyrio ar gynhwysiant cymdeithasol fod yn ffocws allweddol ar gyfer addysg gychwynnol athrawon ac addysg barhaus athrawon.
Ymchwil weithredu	Gall ymchwil weithredu roi dull newid sy'n 'amharu' ar arfer presennol ac yn rhoi lle i fyfyrio a newid arfer proffesiynol.	Mae angen i'r ysgol/coleg ddeall a gwerthfawrogi proses ymchwil weithredu ar gyfer datblygu athrawon, yn hytrach na dim ond canolbwyntio ar y canlyniad neu'r cynnyrch.
Prosesau hwyluso a chymorth cadarn	Bydd agweddau allweddol ar gynlluniau ac amgylchedd yr ysgol megis dewis, maint, a threfniadaeth grwpiau athrawon, cysylltiadau ag agendâu ehangach yr ysgol, cyfranogiad disgyblion a hwylusydd grŵp â'r sgiliau priodol, yn galluogi athrawon i berchenogi'r broses a chydweithredu'n effeithiol.	Mae'n rhaid i gymorth yr ysgol/coleg ar gyfer y broses roi sylw i'r ffactorau hyn er mwyn galluogi athrawon i fod yn berchen arni a rhoi 'lle' i gydweithredu ystyrlon ddatblygu. Mae'n rhaid i'r gwaith o reoli'r broses hefyd sicrhau ei bod yn rhan annatod o fywyd bob dydd yr ysgol er mwyn cynyddu'r effaith.

Cydweithio	Syniadau allweddol	Goblygiadau ar gyfer y Fframwaith Effeithiolrwydd Ysgolion (Gweithio gydag Eraill)
Cydweithredu amlasiantaethol effeithiol rhwng yr athro/athrawes a phob asiantaeth sy'n effeithio ar yrfa dysgwr (e.e. iechyd, gwasanaethau cymdeithasol, yr heddlu a'r gwasanaeth prawf)	Mae cydweithio yn ddyfnach na phartneriaeth ac yn cynnwys asiantaethau yn 'cwlwm-weithio' i wella a datblygu gwybodaeth 'helaeth'. Mae hyn yn hyrwyddo dealltwriaeth well o anghenion y cleient ac yn ehangu ac yn dwysáu gallu proffesiynol.	Byddai pwyslais ar 'gwlwm-weithio' yn annog asiantaethau i ddatblygu ffyrdd newydd o rannu arbenigedd a herio a gwerthuso rheoli ac arferion presennol. Wrth wneud hyn, byddai'n annog arfer mwy effeithiol sy'n canolbwyntio ar y cleient.
Newid y ffyrdd y mae ysgolion a cholegau yn rhyngweithio â'r holl asiantaethau a'r dysgwr unigol y mae'n rhaid ei roi yn y canol	Er enghraifft, gall cydweithio rhwng gweithwyr cymdeithasol, seicolegwyr addysg ac aelodau o'r teulu wella gwybodaeth a sgiliau cyfunol ac arwain at ddeilliannau i ddysgwyr.	Mae'n hanfodol canolbwyntio ar y dinesydd er mwyn sicrhau cynhwysiant cymdeithasol ac mae'n cysylltu'r teulu, y gymuned, yr ysgol ac arfer proffesiynol amlasiantaethol mewn ymagwedd unedig ac integredig tuag at gyrhaeddiad addysgol.